

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1817/2020
30.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Нада Констатиновић, адвокат из ..., против туженог „Лукоил - Србија“ АД из Новог Београда, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3231/19 од 04.12.2019. године, у седници већа одржаној 30.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3231/19 од 04.12.2019. године и Трећег основног суда у Београду П1 1250/15 од 10.04.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 1250/15 од 10.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду бр. ... од ...2008. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде неисплаћене зараде за период од септембра 2008. године до јануара 2015. године, исплати појединачно одређене месечне износе у изреци са законском затезном каматом на сваки износ од доспелости. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу изврши уплату доприноса за социјално осигурање и то пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених – Филијала за Град Београд за период од 17.09.2008. године до 21.01.2015. године. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да упише радни стаж за период од 17.09.2008. године до 21.01.2015. године у радну књижицу тужиоца. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3231/19 од 04.12.2019. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 1250/15 од 10.04.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на радном месту ... у Одељењу ... - Сектор ... по уговору о раду бр. ... од ...2003. године. Решењем туженог од ...2008. године, тужиоцу је отказан уговор о раду на основу члана 179. став 1. тач 2. и 3. Закона о раду, јер је неоправдано одсуствовао са рада пет дана узастопно односно седам дана са прекидима у року од три месеца, и то у периоду од ...2008. године закључно са ...2008. године, што представља повреду радне обавезе и дисциплине због које послодавац запосленом, применом члана 151. ст 1. и 9. Колективног уговора и члана 14. став 2. Уговора о раду, може да откаже уговор о раду. Према образложењу оспореног решења, по закључењу боловања ...2008. године, тужилац није долазио на посао ...2008. године и ...2008. године, већ је ...2008. године поднео захтев за коришћење другог дела годишњег одмора за исту годину, ретроактивно од ...2008. године, што му није одобрено нити му је достављено решење о коришћењу годишњег одмора. Тужени је донео упозорење о разлозима за отказ уговора о раду које није могло бити уручено на адреси становања лично тужиоцу ни препорученом пошљицом, јер тужилац није обавестио туженог о промени адресе, а након сазнања за упозорење које је било истакнуто на огласној табли послодавца, тужилац се изјаснио дана 12.08.2008. године.

У току поступка је утврђено да је тужиоцу претходно било одобрено одсуство са рада због рођења детета почев од ...2008. године до ...2008. године, а затим и годишњи одмор за 2008. годину (први део) у трајању од 15 радних дана, који је користио од ...2008. године до ...2008. године, након чега је био привремено спречен за рад због болести све до ...2008. године, када је закључио боловање, као и да је ... 2008. године поднео захтев за коришћење другог дела годишњег одмора из 2008. године у трајању од 10 радних дана, почев од ...2008. године.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да је тужилац учинио повреду радне обавезе и дисциплине, јер је неоправдано одсуствовао са рада у периоду ...2008. године до ...2008. године, с обзиром да решење о коришћењу годишњег одмора за тужиоца у том периоду није било донето, а да му годишњи одмор није одобрио ни ББ, шеф Одељења ... и његов непосредни руководиоца. У вези потписа и сагласности за годишњи одмор коју је тужиоцу дао ВВ, главни регионални менаџер, суд је оценио да је без значаја, јер именовани није био непосредан руководиоца тужиоцу. Осим тога, суд је оценио да се тужилац дана 08.07. 2008. године, када је био у пословним просторијама туженог, није обраћао захтевом за одобрење годишњег одмора свом непосредном руководиоцу ББ, који организује рад у сектору, већ напротив, игнорисао је чињеницу да му годишњи одмор није одобрен од стране непосредног руководиоца о чему га је обавестила и колегинице из Одељења ..., и да и је и надаље изостајао са посла, а да је дана ...2008. године, доставио потврду о привременој спречености за рад, која ће наступити од ...2008. године. Стога је одбијен тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, враћање на рад, накнаду штете и уплату припадајућих доприноса за социјално осигурање.

Правно становиште нижестепених судова се не може прихватити јер је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање непотпуно утврђено, на шта се основано указује ревизијом тужиоца.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 ...), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Чланом 14. став 2. тачка 19. Уговора о раду од 03.06.2003. године, закљученим између тужиоца и туженог, предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену овим уговором или законом или колективним уговором, и то ако изостане са посла пет радних дана узастопно или седам радних дана са прекидима у року од три месеца, уколико запослени о одсуству није обавестио послодавца.

За повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду, послодавац може запосленом да откаже уговор о раду само ако је повреда учињена кривицом запосленог. Стварна заблуда искључује кривицу и постоји када запослени учини повреду радне обавезе у уверењу да постоје околности према којима би, ако би оне стварно постојале, предузета радња била допуштена.

По оцени Врховног касационог суда, нису утврђени сви елементи за примену отказног разлога из члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду, с обзиром да у погледу одговорности (кривице) за повреду радне обавезе – неоправдани изостанак са рада, судови нису ценили све битне чињенице, у ситуацији када послодавац није донео план годишњих одмора ни појединачна решења за сваког запосленог. Наиме, из списка произлази да је ... менаџер ...2008. године дао тужиоцу одобрење за коришћење годишњег одмора, које је повучено од стране тужиоцевог непосредног руководиоца тек ...2008. године. Стога је остало нејасно да ли је оваквим поступањем послодавца (давањем па повлачењем одобрења за годишњи одмор), код тужиоца створено погрешно уверење да је његов изостанак био допуштен све до ...2008. године и да ли му се изостанак са посла у том периоду може приписати у кривицу или је био доведен у заблуду која искључује кривицу. Исто тако, остао је нејасан разлог недоласка тужиоца на рад у периоду од ...2008. године до ...2008. године, с обзиром на исказ тужиоца као странке и исказе руководиоца одељења и запослених – сведока. Наиме, тужилац је долазио у просторије послодавца ...2008. године, а судови у том смислу нису ценили изведене доказе и нису утврдили да ли је тужени послодавац тужиоцу тог дана предочио престанак радног односа или се радило о раскиду радног односа по вољи запосленог или споразуму са послодавцем, па се за сада не може прихватити као правилан закључак о трајању и оправданости тужиоцевог изостанка са рада ни да ли је учинио повреду радне обавезе која је била разлог престанка радног односа.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је оценио да је у пресудама нижестепених судова погрешно примењено материјално право, што је довело до непотпуно утврђеног чињеничног стања у погледу радње повреде радне обавезе и одговорности тужиоца за повреду радне обавезе, а самим тим и законитости отказа

уговора о раду, због чега су нижестепене пресуде укинуте и предмет враћен на поновно суђење.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић